

Asia: VN/630/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kunnan ilmastosuunnitelman laatimisen aikaväli (14 a § 1 mom)

Kuntien ilmastosuunnitelmien päivitysväliksi ehdotettu neljä vuotta tukee ilmastosuunnitelman kytkemistä kunnan poliittiseen päätöksentekojärjestelmään. Tätä tukee myös ehdotus siitä, että kuntien tulisi huomioida ilmastosuunnitelma kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa. Etelä-Pohjanmaan liitto pitää esitystä perusteltuna.

Kunnan ilmastosuunnitelman sisältö (14 a § 1–2 mom)

Kuntien ilmastosuunnitelmien vähimmäissisällöksi ehdotetaan päästövähennystavoitteen määrittelyä sekä toimia sen saavuttamiseksi. Lisäksi tulisi esittää kunnan päästökehitys ja suunnitelman toteutumisen seuranta.

Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että kuntien ilmastosuunnitelmien vertailtavuuden ja yhdenmukaisen lähtökohdan vuoksi, tulisi määritellä, mitä vertailuvuotta kuntien päästövähennystavoitteissa tulisi käyttää ja huolehtia, että vertailuvuoden päästötiedot ovat avoimesti ja maksutta käytettävissä. Päästötietoja tuotetaan valtakunnallisesti Suomen ympäristökeskuksen johdolla, mikä on antanut hyvän tietopohjan kuntien ja muiden toimijoiden käyttöön. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että kansallisen päästötietokannan ylläpitoa on jatkettava tulevaisuudessakin ja kehitettävä erityisesti maatalouden kulutusperusteisen päästölaskennan sekä kuntatasoisten hiilinielujen ja -varastojen osalta.

Kunnan ilmastosuunnitelman seuranta (14 a § 3 mom)

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että suunnitelmien seuranta on erittäin tärkeää niiden toimeenpanon näkökulmasta. Seurannan avulla ilmastotyöstä tulee koordinoitumpaa ja systemaattisempaa. On tärkeää, että kuntien ilmastosuunnitelmien seurannassa hyödynnettävä tietopohja tuotetaan kansallisesti mahdollisimman kattavasti.

Kunnan ilmastosuunnitelman huomioiminen kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa (14 a § 3 mom)

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että ilmastosuunnitelma on esitetyllä tavalla perusteltua kytkeä kiinteäksi osaksi kunnan kokonaisvaltaista suunnittelua, kehittämistä ja seurantaa.

Mahdollisuus laatia ilmastosuunnitelma yhdessä alueen muiden kuntien kanssa (14 a § 4 mom)

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä ratkaisuna, että kunnat voivat laatia ilmastosuunnitelman yhdessä useamman kunnan kesken.

Alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa (756/2021, 17§) säädetään, että maakunnan liitto edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista ja laadukkaan elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteistyötä. Etelä-Pohjanmaan liitto katsoo, että maakuntien liittojen roolin vahvistaminen alueensa kuntien ilmastotyön tukijana ja on tärkeää erityisesti pienille ja keskisuurille kunnille.

Muutoksenhaku valtioneuvoston päätöksiin ilmastolain soveltamisalalla (21 b § 1–4 mom)

Etelä-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa.

Muutoksenhaku kuntien ilmastosuunnitelmiin (21 b § 5 mom)

Etelä-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa.

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Etelä-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa.

Muut huomiot

Etelä-Pohjanmaan liitto painottaa, että kuntien ilmastosuunnitelmien laatimiseen ja ilmastotoimien toteuttamiseen tulee varata riittävästi kansallisia resursseja. Lähtökohtaisesti uudesta suunnitteluelvoitteesta syntyneet kulut tulee korvata kunnille. On tärkeää, että rahoitus on olemassa, kun laki astuu voimaan seuraavalla valtuustokaudella. Myös maakunnan liittojen rooli kuntien ilmastotyön yhteen sovittajana ja yhteistyön koordinoijana tulee ottaa resurssoinnissa huomioon.

Koskela Maarit

Etelä-Pohjanmaan liitto - Etelä-Pohjanmaan liiton lausunnon ovat valmistelleet maakuntajohtaja Heli Seppelvirta ja suunnittelujohtaja Mari Pohjola